

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt II. Ex Concilio (a) Carthaginensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT II.

Ex Concilio (a) Carthaginensi.

DE precariis quoque, quæ à Rectoribus Ecclesiarum irrationabiliter fiebant, & se, suosque successores pœnâ gravi obligabant, ut facta ipsorum nequissent dissolvere, præcipimus, ut nemo successor in antecessoris sui pœnam sit obligatus sed suæ prudentiæ sit concessum, ut si antecessor ejus res Ecclesiæ irrationabiliter distribuerit, ab eo ad jus ejusdem Ecclesiæ revocentur.

NOTÆ.

(a) **Carthag.** Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. sed in nullo ex Concilio Carthag. reperiri hæc verba jam notavit Antonius Augustinus in notis ad hunc textum, in dicta i. collect. nec mirum, nam cum contractus hic precariarum tantum in usu esset in Ecclesiis Occidentis, præcipue in Hispana, & Gallicana, quomodo poterat in Ecclesia Orientali, ubi omnino incognitus erat, hæc constitutio edi? Reperitur textus hic in l. 2. tit. 10. lib. 3. legum Longobard. in hæc verba: Do precariis, quæ à Rectoribus Ecclesiarum irrationabiliter fiebant, & se, suosque successores pœnâ gravi obligabant, ut facta eius nequissent dissolvere, præcipimus, ut nemo successor in antecessoris sui pœnam sit obligatus: sed suæ providentiæ concessum, ut si antecessor ejus res Ecclesiæ irrationabiliter distribuerit, ab eo eidem Ecclesiæ ad jus tenendum revocentur.

COMMENTARIUM.

Superiori commentario dxi præcipue, contractum precariarum inventum fuisse, ut res Ecclesiæ rapacitate laicorum occupata, ad Ecclesiam redirent; sed statim circa ipsas precarias innumeras fraudes experta est Ecclesia; nam primò Principes sæculares prætextu precariarum res Ecclesiæ invadebant, ut constat ex Flodoardo lib. 1. histor. Rhemenf. cap. 20. Secundo eum jussu Regum darentur precariæ ab Episcopis, sæpe sæpius laicis non solum res Ecclesiæ, verum & ipsa monasteria tradebantur, Hincmarus Rhemenf. epist. ad Episcopos, & Proceres provinc. Rhemenf. missa anno 858. cap. 48. ibi: *Monasteria etiam religiosa, atque præcipua Canonorum, & monachorum, atque sanctimonialium, quæ & frater vester Dominus noster partim juvenute, partim fragilitate, partim aliorum cælidâ suggestione, etiam & minorum necessitate, quæ dicebant petiores, nisi eum illa sacra donaret, ab eo descicerent.* Cogebantur etiam sæpius Ecclesiæ à Regibus precariam concedere, ut refertur in Concilio Meldensi can. 8. & hæres etiam ejus, qui precariam acceperat, injustè retinebant, Concil. Turon. 3. can. 51. latè prosequitur Gibalinus dicto cap. 2. art. 8. per totum, inmodò & Prælati ecclesiastici has rapinas bonorum ecclesiasticorum, & fraudes laicorum juvabant, vel metu, vel cupiditate, vel negligentia: nam primò ipsi à Regibus precarias fieri petebant, idè in Synodo Meldensi can. 21. ita cautam legitur: *Idem autem custos Ecclesiæ sollicitissime cavet, ne sui ordinis, & ecclesiastica communio-*

forte immemor, contra auctoritatem præceptum Regiam pro quacunque assentatione fieri petat, qui est fecerit, non audiat; si autem & obtinuerit, Regia discretionè, & Episcopali judicio idem rescindatur, & petitor injustè pro Principis injusta suggestionè dignè corrumpatur. Secundo, qui viduas Ecclesias occupabant, precarias ex earum bonis concedebant, quas eadem Synodus rescindi debere his verbis decrevit: *Ut precaria, & commutationes tempore viduarum Ecclesiarum factæ ab his, qui loca Episcoporum occupaverunt, rescindantur, & cum auctoritate ecclesiastica, vel civili, si faciendæ sunt, fiant.* Tertio etiam clerici quandoque in easdem factiones conspirantes, precarias laicis concedebant, ut refert Hincmarus Rhemenf. in epistola missa Bertholpho Treverensi, ibi: *Pro quibusdam Capellis ad villam Duodecim pertinentibus, quas quidam ex parochia Treverensium usurpabat per factionem cuiusdam presbyteri.* Tandem aliqui Prælati consanguineis suis precarias sine causa ex rebus Ecclesiæ concedebant, quod cimen à se repellit Hincmarus Laudun. epist. ad Hincmarum Rhemenf. ibi: *Nec recognosco alicui parentum meorum, velut sacra dedisse beneficium, ex quo & republica probitas, & Ecclesiæ, cui licet indignus presideo, utilitas non ressondeat.* Pro his, & aliis similibus fraudibus repellendis, & ut consulereur indemnitati rerum Ecclesiæ, varii editi fuerunt canones, tam in dicta Synodo Meldensi, quam in Concilio Valent. Gallie temporibus Lotharii, anno 855. quos refert Gibalinus dicto cap. 2. art. 9. per tot. tandemque statutum fuit, ut si injustè, & cum aliqua ex fraudibus proximè relatis, Rector Ecclesiæ res in precariam dedisset, liceret successor eas repetere; quod enixè postulasse Carnotentem à Paschali constat ex ejus epistola 271. ubi etiam refertur id obtinuisse: *Minoratas, inquit, omnes hujus Ecclesiæ, & precarias in communes redegit usus.* Ubi minoratas vocat lvo res, & possessiones Ecclesiæ ab aliis detentas, & diminutas. Carolus Magnus lib. 7. Capitul. cap. 104. ibi: *Quod honores sacerdotum, & res Ecclesiarum auferre, vel minorare noluissemus.* Minorare enim idem est, quod minuire, c. 101. l. 2. q. 2. c. quicunque l. 2. q. 4. notavit Cironus in præfati tit. Successores Rectorum Ecclesiæ possunt res in precarias injustè concessas repetere, ut conungit in aliis rebus Ecclesiæ injustè alienatis. Innocentius III. lib. 3. registr. 15. epist. 50. ibi: *Prospicimus nobis in nostra præsentia constitutum, quod nonnulla possessiones, & alia bona Ecclesiæ tuæ per prædecessores tuos, & alios minus legitime sunt, distracta in ipsius Ecclesiæ non modicam detrimentum. Volentes igitur Ecclesiæ Philippensis utilitatibus providere, fraternitati tuæ præsentium auctorior-*

tate concedimus, quatenus ea que valiter alienata revocare. Suprà probavi in cap. 4. §. de rebus reppereris, valeas appellatione postposita legitimè Eccles.

CAPVT III.

(a) Gregorius IX.

Precarium utendum conceditur, quamdiu patitur qui concessit: solvitur quòque obitu ejus, cui concessum est, non etiam concedentis: aut cum ipsum alienari contingit alicui hoc revocare volenti: quia per conventionem hujusmodi non licet rem alienam invito domino possideri. Porro (b) precaria, quæ quandoque de Ecclesiarum possessionibus fieri solent, non sunt pro voluntate concedentium revocanda.

NOTÆ.

(a) **G**regorius.] Qui præsentem constitutionem ex visceribus juris Calarei in hoc tractatu de precario depromptit proprio motu, absque ulla consultatione, quod jam sæpe sæpius notavi in eodem Pontifice.

(b) **Precaria**] De quibus egi in c. 1. §. 2. hoc tit.

COMMENTARIUM.

EX hoc textu talis deducitur disputanda assertio: *Precarium solvitur revocatione concedentis, seu rei alienatione, & morte ejus, cui concessum est, non verò morte concedentis.* Probant eam textus in l. 2. vers. est enim, l. quasitum 8. §. quod à Titio, l. cum precario 12. §. ultimum ff. hoc tit. l. quacunque 13. §. 1. ff. de public. l. si servus 22. §. 1. ff. de nox. alib. Illustrant ultra congestos in præsentem Barbofa in collect. §. select. ad hunc textum, Garantiã in præsentem, Hothomanus, Brissonius, & Verrucius de verb. sign. verbo Precarium, Cujacius lib. 4. obs. cap. 7. Covar. lib. 3. variar. cap. 15. ubi Ufelius, & Fatias, Faber decad. 77. error. 1. Olvaldus lib. 14. Donel. cap. 34. l. iura C. Richard. in §. actionum, quest. 1. num. 30. Insit. de action. Petrus Gregorius lib. 3. part. 1. tit. 7. Bocerius tom. 1. c. 1. §. 2. disput. 9. Gibalini de usuris lib. 1. cap. 5. art. 1. Corvinus lib. 2. ad hor. tit. 42. Duarenus ad ut. de precar.

Sed pro dubitandi ratione in hanc assertionem ita insurgo; Si precarium revocatione concedentis finiretur, posset revocari omni tempore, & statim ac concessa res precario est, & postea: sed non potest revocari statim, l. in commodato, §. sicut autem, ff. commodati, docent Covar. lib. 3. variar. cap. 15. num. 6. Gibalini supra, num. 1. Igitur ad libitum concedentis revocari non potest. Augetur hæc difficultas, primò ex eo, nam si ex natura precarii proveniret, ut revocatione finiretur, non verò morte concedentis, sequeretur ut pactum in contrarium, in initium contra ejus essentiam, & substantiam non valeret, ut latè probat Antonius Faber decad. 77. errore 3. Covar. in 4. p. 2. cap. 23. §. 1. num. 23. Molina lib. 4. de primog. cap. 2. à num. 40. Rodriguez de annuo reddit. lib. 2. quest. 1. ex num. 22. Pinellus lib. 2. select. cap. 12. num. 6. Larreatigui lib. 2. select. cap. 5. num. 3. Sed valet pactum, quo conceditur precarium ad certum tempus, veluti ad mensem, l. in rebus, §. ult. l. cum precario, ff. de precario, & pactum, utro-

gans rebus utatur quousque concedens velit; quo casu finitur precarium morte concedentis, l. 4. ff. locati. Igitur ex natura precarii non provenit, ut revocatione finiretur, non autem morte concedentis. Deinde illa pars præsentis assertionis, ubi docetur, morte rogantis precarium finire, nec ad hæredes transire, difficius reddenti ex l. penult. ff. hoc tit. ubi docetur, ad hæredes rogantis precarium transire: ergo non rectè in præsentem docetur, precarium morte rogantis finire.

Quibus difficultatibus minime obstantibus præsens Gregorii constitutio vera est, in cujus precarium serie Gregorius IX, totam & universam precarii materiam mirà brevitate complectitur: Et ut eam exponamus, sciendum est, precarium tunc celebrari, cum precibus aliquid petenti utendum conceditur, quamdiu qui concessit, patietur, hoc est, non revocaverit, l. 1. ff. hoc titulo, Paulus lib. 5. sentent. tit. 6. quã diffinitione rectè pensatã agnoscuntur omnes differentia, quæ versantur inter hoc negotium & donationem, com. modatumque, quas latius prosequuntur supra relati, & Cujacius lib. 4. observ. cap. 7. & lib. 23. cap. 27. Duarenus lib. 1. disput. cap. 14. Faber Decad. 4. error. 9. Donellus lib. 14. comment. cap. 34. Institutarii in §. iura, Insit. quibus modis re contrahitur. Non tamen leve inter juris Interpretes dissidium est, an precarium verè & propriè dictum contractus sit: Et sanè cum Ulpianus in l. contractus 25. ff. de reg. jur. disertè precarium in numero contractuum, & in specie eorum, qui dolum malum dumtaxat recipiunt, referat, nonnulli contractum esse innominatum docuerunt, ut Donellus lib. 14. comment. cap. 34. Wesembach. ad titulum de precario, num. 2. Treutler, volum. 1. disput. 24. thesi 5. littera C. qui moventur sequentibus juris fundamentis. Primò, quia ex precario datur actio præscriptis verbis, quæ propria est contractuum innominatorum, l. 2. §. 2. in fine, l. duo 19. §. final. ff. de precario: probat Oroz lib. 3. de apicibus iuris, cap. 1. num. 13. Secundò, quia in precario civile negotium geritur, cum præcedat conventio, ut is, qui rogavit, re uteretur pro voluntate concedentis, & eã revocatã, ipsam rem restituat. Deinde quia precarium proximè accedit ad casum illi, do ut facias; videlicet, do tibi rem, ut cum mihi libuerit, eandem restituas: igitur pro contractu innominato haberetur. Alii agnoscunt duo precarii genera, unum merè gratuitum, ob puras preces concessum, nec tempus, nec modum, finemve recipiens, ex quo cum nulla actio civilis datur